

**OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUI**

TASDIQLAYMAN

Navoiy davlat pedagogika instituti
kengashi raisi:

B.B.Sobirov

2024 yil

**5111600-“MILLIY G'OYA, MA'NAVIYAT ASOSLARI VA HUQUQ
TA'LIMI” YO'NALISHI BO'YICHA
YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYASI SINOVNING
DASTURI**

Navoiy – 2024

Ushbu dastur Navoiy davlat pedagogika instituti "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" bakalavriat ta'lim yo'nalishi bitiruvchi kurs talabalari uchun "Ma'naviyatshunoslik" va "Huquq sohalari" fanlaridan Yakuniy davlat attestatsiyasini tashkil etish va o'tkazish uchun tuzilgan bo'lib, institut Kengashining "25" "03" 2024 yil 9-sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

"Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrasida muhokama qilingan va 28-fevral 2024 yil 7-sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

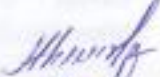

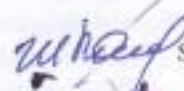
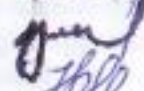

Asos: - O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2009 yil 5 iyunda 1963-son bilan ro'yxatga olingan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalari bitiruvchilarining yakuniy davlat attestatsiyasi to'g'risida Nizom;

- O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligida 2018 yil 26 sentyabrda 3069-son bilan ro'yxatga olingan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom.

- "Ma'naviyatshunoslik" va "Huquq sohalari" fanlarining o'quv dasturi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2015-yil 21-avgustdagi 303-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan "110000-Pedagogika ta'lim sohasining davlat ta'lim standarti", Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universitetida ishlab chiqilgan va Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2020 yil 29-avgustdagi 452-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.

- O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2020 yil 29-avgustdagi 3-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan.

Tuzuvchilar:

1. "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrası mudiri dotsent t.f.f.d. (PhD) H.O. Abuyev
2. "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrası katta o'qituvchisi F. Xo'jaqulova
3. "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrası o'qituvchisi G. Sultonova
4. "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrası katta oqituvchisi Sh. Qahhorov
5. "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrası katta o'qituvchisi H.O' sarov
6. "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrası katta o'qituvchisi O. Esbdavlatov

Taqrizchilar:

1. "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrası dotsent t.f.f.d. (PhD) N. Daminov
2. "Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi" kafedrası dotsenti t.f.f.d. (PhD) M.G. Raxmatov
3. "Tarix" kafedrası dotsenti t.f.f.d. (PhD) U. Hayitov
4. "Tarix" kafedrası dotsenti t.f.f.d. (PhD) U. Narzullayev

Yakuniy davlat attestatsiyasi dasturining maqsadi: bo'lajak o'qituvchilarga Ma'naviyatshunoslik va Huquq sohalari fanlari yuzasidan nazariy bilim berish, talabalarning savodxonligini oshirish, takomillashtirish yuzasidan amaliy malaka hosil qilish, talabalarni ta'lim muassasalarida o'tiladigan fanlarning mazmuni va vazifalari, o'qitish usullari, ta'limiy vositalar bilan tanishtirish va ularni ta'lim jarayoniga tadbiq etish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish, talabalarga ma'naviyatning mazmun-mohiyati, ma'naviyatshunoslik fanining shakllanish jarayonlari, xalqimizning tarixan boy ma'naviy merosi, ma'naviy-ma'rifiy takomil bosqichlari, milliy ma'naviyatimizning umumbashariy qadriyatlar bilan uyg'unligi uning o'ziga xos betakror xususiyatlari, inson va jamiyat ma'naviyatini yuksaltirish yo'llari haqidagi bilimlarini baholash, ularning bu boradagi bilimlarini yanada boyitish.

Yakuniy davlat attestatsiyasi dasturining vazifalari: "Ma'naviyatshunoslik", "Huquq sohalari" fanlari yuzasidan talabalarga nazariy bilimlar berish va amaliyotda qo'llashga o'rgatish, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun, Davlat ta'lim standarti, Milliy o'quv dasturining mazmuni va talablari, shuningdek, maktab darsliklari mazmuni va metodik qurilishga oid ma'lumotlar bilan tanishtirish, talabalarga ma'naviyat va huquq fanlarning ahamiyatini va ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy va huquqiy munosabatlarni o'rganishdagi o'rnini ochib berish, mavzuga taalluqli materiallarni tahlil qilishga tayyorlash; ma'naviyat va huquq fanlariga oid bo'lgan qo'shimcha materiallardan, o'quv qo'llanmalar va boshqa ilmiy adabiyotlar bilan mustaqil ishlashga, ulardan foydalanishga o'rgatish, ko'rgazma va texnik vositalardan foydalanib, o'quvchilarning bilish faoliyatini va mustaqilligini ta'minlashga o'rgatish, talabalarda mustaqil dunyoqarashni shakllantirish, uzoq o'tmishdan boshlab shakllanib hozirgi kungacha taraqqiy etib kelayotgan milliy ma'naviyatimiz an'analari va ularning tadrijiy-tarixiy jarayonlarini o'rgatish orqali talabalaridagi milliy ma'naviy qadriyatlarimizni asrab-avaylash tuyg'ularini mustahkamlash, fanga oid mavzularni amaliyot bilan bog'liq holda o'qitilishini tashkil qilish orqali ma'naviy dunyosi boy, har tomonlama yetuk, komil insonlarni tarbiyalash, talabalarning Ma'naviyatshunoslik fanidan olgan bilimlarini xolis baholashdan iborat.

Yakuniy davlat attestatsiyasi o'tkaziladigan mutaxassislik fanlar nomi:

1. Ma'naviyatshunoslik
2. Huquq sohalari

Ma'naviyatshunoslik fani mazmuni.

Ming yilliklarning almashinuvi ijtimoiy munosabatlarning yangi "axborotlashgan jamiyat" deb atalmish bosqichiga to'g'ri keladi. Texnogen sivilizatsiyaning yanada rivojlanishi demokratik tafakkurning shakllanishiga bu esa ma'naviy madaniyatning yangi ko'rinishiga olib keldi. Ma'naviyat, madaniyat, ahloq, fan va axborot ijtimoiy hayotning eng muhim sohalardan biriga aylandi. Shu bois, mustaqillikning dastlabki kunlardan boshlab O'zbekistonda inson ma'naviy kamoloti, yangi avlod tafakkurida gumanistik g'oyalarni shakllantirish ijtimoiy ma'suliyatni kuchaytirish birinchi darajali masalaga aylandi. Darhaqiqat, bugungi kunda ma'naviyat jamiyatning strategik resursga aylanmoqda. Bu esa uni takomillashtirish yo'llari va imkoniyatlarini izlashni taqazo qiladi.

"Ma'naviyatshunoslik" fanida inson ma'naviy kamolotining asosiy omillari madaniyat, axloq, nafosat, fan, axborotlashuv kabi masalalarning o'zaro aloqadorlikdagi tahliliga e'tibor qaratiladi. Zero har qanday fan xalqi ma'naviyatli va madaniyatli mamlakatda rivojlanishi mumkin.

Zero, ma'naviyat va u bilan bog'liq masalalar bugungi kunda ham ilmiy-nazariy ham amaliy jihatdan dolzarb bo'lib, uning ijtimoiy ahamiyatini ta'lim tizimida o'rganish mumkin.

Sinovlarning o'tkazish tartibi

5111600 - Milliy g'oya, ma'naviyat asoslari va huquq ta'limi yo'nalishi 2023/2024 o'quv yili bitiruvchi kurs talabalari uchun Ma'naviyatshunoslik fanidan davlat attestatsiyasi sinovlari yozma shaklida o'tkaziladi. Test sinovini o'tkazish uchun dasturda berilgan savollar asosida yozma savol variantlari ishlab chiqiladi. Har bir variantda 4 tadan savol beriladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYAI O'TKAZILADIGAN "MA'NAVIYATSHUNOSLIK" FANI BO'YICHA SAVOLLARI

1. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalishga o'tish va ma'naviy islohotlarning chuqurlashtirilishi.
2. Yangi O'zbekistonda ma'naviy ta'lim tarbiyani tashkil etishning samarali yo'llari va vositalari
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2023-yil 22-dekabrda Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashining kengaytirilgan majlisidagi nutqida ma'naviyat masalasiga e'tibor.
4. Jamiyat hayotida urf-odatlar, millatlararo va dinlararo munosabatlarning o'rni.

5. Zardo'shtiylikda asosiy ma'naviy-axloqiy g'oyalar, inson va uning ma'naviyati masalalari
6. "Avesto"da ma'naviy kategoriyalarning ifodalanishi va ulardan bugungi kunda ta'lim-tarbiya jarayonida foydalanishning ahamiyati.
7. Islom tamadduni: mintaqah madaniyati doirasida milliy ma'naviyatimiz takomili va ma'rifat yo'llari.
8. Markaziy Osiyo Uyg'onish davri falsafiy tafakkurida ma'naviyat va ma'rifat masalalari.
9. Markaziy Osiyo ijtimoiy-falsafiy tafakkurida ma'naviyat masalalarining nazariy tahlili
10. Amir Temur va temuriylar davrida milliy ma'naviyatimizning qayta uyg'onishi va yuksalishi
11. Markaziy Osiyo tasavvuf maktablari ta'limotlaridagi ma'naviy axloqiy masalalar tahlili.
12. Mustamlakachilik va qaramlik (XIX-asr ikkinchi yarmi XX-asr 20-yillari) sharoitida Markaziy Osiyoda ma'naviy rivojlanish darajasi.
13. Jadidchilarning ma'rifatparvarlik harakatlari va uning xalq ma'naviyatini ko'tarishda tutgan o'rni.
14. Sobiq Sovet tuzumining (XX-asr 30-80-yillari)da ma'naviy-ma'rifiy sohalarda olib brogan siyosatining milliy ma'naviyatimizga ta'siri.
15. Jamiyat, inson va ma'naviyat: moddiy va ma'naviy hayot mushtarakligi.
16. O'zlikni anglash, milliy o'zlikni anglash tushunchalarining mazmun va mohiyati.
17. Ma'naviyatshunoslik fanining predmeti, boshqa fanlar bilan aloqasi.
18. Ma'naviyatshunoslik fanining tuzilmasi
19. Ma'naviyat tushunchasiga turli yondashuvlar
20. Ma'naviyat tushunchasiga ratsional va irratsional, diniy va ezoterik yondashuvlar.
21. Ma'naviyat - ijtimoiy hodisa.
22. Ma'naviyat obyektivlik va subyektivlik birligi.
23. Ma'naviyatda immanentlik va transsendentlik
24. Ma'naviyatga ilmiy -ratsional yondashuvning turlari: metafizik, pozitivistik, semiotik, dialektik va sinergetik yondashuvlar.
25. Ma'naviyat insonning ijtimoiy-madaniy mavjudot sifatidagi mohiyati.
26. Ma'naviyat tuzilmasi: ma'naviy ong, ma'naviy madaniyat, iroda va ma'naviy muhit.
27. Ma'naviy ongning tuzilmaviy shakllari.
28. Ma'naviy madaniyat - ma'naviy ongning predmetlashgan shakli.
29. Mustaqil taraqqiyotning ma'naviy asoslari.

30. Ma'naviyat tushunchasining ta'rifi, uning tarkibiy qismlari.
31. Ma'naviy muhit ma'naviyatning tarkibiy qismi sifatida.
32. Insonning ijtimoiylashuvi, biologik mavjudotdan biosotsial mavjudotga aylanishi - ma'naviyat vujudga kelishining asosiy sababi.
33. Ma'naviyatning vujudga kelishi to'g'risidagi turli nazariyalar va qarashlar.
34. Ma'naviyat genezisida mehnatning o'mi.
35. Mehnatning tarixiy taqsimotlari va ma'naviyat rivojlanishi.
36. Ma'naviyatning dastlabki rivojlanish bosqichlari, mibtidoiy odamning ijtimoiylashuvi
37. Aqliy mehnatning jismoniy mehnatdan ajralib chiqishi, ijtimoiy-sinfiy, tabaqaviy differensiyalashuvning ma'naviyatga, qadriyatlar va ijtimoiy mo'ljallar tizimiga ta'siri.
38. Ma'naviy hayotda diniy va siyosiy mafkura ta'sirining kuchayishi.
39. Sivilizatsiya va madaniyat tushunchalari, ulaming ma'naviyat bilan aloqadorligi.
40. Ma'naviyat va madaniyat munosabatlari.
41. Madaniyat tushunchasining mazmun-mohiyati.
42. Moddiy madaniyat, iste'mol va texnologik madaniyatning ma'naviyatga ta'siri.
43. Ommaviy madaniyat - hozirgi zamon sivilizatsiyasining ijtimoiy hayotda voqe bo'lishining, faoliyat ko'rsatishining asosiy shakli ekanligi.
44. Ma'naviyat va iqtisodiyot munosabati.
45. G'arb ilm-fanida ma'naviyat va iqtisodiyot munosabati, o'zaro ta'siri borasidagi qarama-qarshi qarashlar mavjudligi
46. Ma'naviyat va iqtisodiyotning o'zaro ta'siri to'g'risida Marks va Veber xulosalari.
47. Iqtisodiy o'sishning ma'naviyat sohalari rivojiga ta'siri.
48. Sharq va G'arb mutafakkirlarining inson tabiati to'g'risidagi qarashlari.
49. Inson tabiatiga ekzistensialistik va boshqa postklassik yondashuvlar.
50. Ehtiyojlar yuksalishi va ma'naviyat rivojlanishi o'zaro chambarchas bog'liq ekanligi.
51. Ma'naviyat inson ongining voqeligi, turli sohalarda va vaziyatlarda uning xulqini belgilovchi qadriyatlar, ijtimoiy mo'ljallar tizimi sifatida shaxsning hissiy (emotsional) va aqliy (intellektual) dunyosidan tashkil topishi.
52. Inson ma'naviyatining kundalik va nazariy darajadan tashqari hissiy va aqliy hodisalarga bo'linishi.
53. Inson hissiy dunyosida onglilik va ongsizlik (instinktlar, arxetiplar) unsurlari.

54. Insonning hissiy-emotsional va aqliy-intellektual olami yaxlit tizim ekanligi.
55. Tafakkur erkinligining inson ma'naviyatiga ta'siri.
56. Tafakkurning ikki tarixiy shakli - asotiriy va an'anaviy tafakkur.
57. Asotiriy tafakkur va ibtidoiy jamiyat ma'naviyati.
58. An'anaviy tafakkur va agrar jamiyat ma'naviyati.
59. An'anaviy tafakkur bosqichlari va tamoyillari.
60. An'anaviy tafakkur xususiyatlari.
61. Avtoritar va liberal tafakkur, totalitar va demokratik tafakkur.
62. E'tiqod shaxs dunyoqarashi va ma'naviyati yadrosi sifatida.
63. E'tiqodning tarkibiy qismlari: 1)ilm; 2)ishonch; 3)ixlos; 4)ishq; 5)ideal.
64. E'tiqod tushunchasini tashkil etuvchi omillarning ilmiy va tarbiyaviy ahamiyati.
65. Millat tarbiyasi vatanparvarlikni mustahkamlashning, milliy g'oyani amalga oshirib, yuksak marralami egallashning muhim sharti va vositasi ekanligi.
66. Ma'naviy yuksalishning asosiy maqsadlaridan biri erkinlik, ya'ni erkin inson va erkin jamiyat ekanligi.
67. O'zbekistonda barkamol avlodni shakllantirish va mutaraqiy jamiyat qurishda shaxs va millatda samarali irodani tarbiyalashning ahamiyati.
68. Ommaviy madaniyat, uning inson hayoti va ma'naviyatiga ziddiyatli ta'siri
69. Ommaviy madaniyat va zamonaviy axborot- kommunikatsiya texnologiyalari
70. Ommaviy madaniyat:kelib chiqishi va shakllanishi
71. Ommaviy madaniyatning zamonaviy tushunchasi.
72. Zamonaviy ommaviy madaniyatning shakllanish tarixi.
73. Zamonaviy ijtimoiy hayotning obyektiv tendensiyalari va ko'plab xalqlarning ma'naviy-madaniy hayotdagi subyektiv intilishlari o'rtasida ziddiyat mavjudligi.
74. Diffuziya va interferensiya tushunchalarining mohiyati.
75. Diffuziya va interferensiya yuksak va ommaviy madaniyatlar o'zaro ta'sirining ikki qarama- qarshi - ijobiy va salbiy tendensiyalari ekanligi.
76. Yuksak va ommaviy madaniyatning diffuziyasi va interferensiyasi.
77. 13-Mavzu: Ma'naviyatshunoslik-mustaqil fan sifatida.Ma'naviyatning me'yoriyligi va ijtimoiy funksiyalari
78. Insonning bioijtimoiy mavjudotga aylanishida ma'naviyatning o'mi.
79. Urug'-jamo'a rivojlanishi davomida insonning ijtimoiylashuv darajasi, ma'naviyatining o'sishi.

80. Ma'naviyat inson ijtimoiylashuvining oqibati va ayni paytda omili, vositasi ekanligi.
81. Ma'naviyatning inson va jamiyat hayotida bajaradigan vazifalari (funktsiyalari): eng umumiy, universal va konkret-ijtimoiy vazifalar.
82. Ma'naviyatning me'yoriy xarakteri.
83. Bugungi kunda jamiyatda tub o'zgarishlar yuz berayotgan sharoitda ma'naviyatga ilmiy xolislik bilan yondashish zaruriyati.
84. Jamiyat taraqqiyoti jarayonida sog'lom ijtimoiy-ma'naviy ehtiyojlar muttasil o'sib borishi qonuni.
85. Ma'naviyat rivojlanishining umumtamadduniy (sivilizatsion) taraqqiyot darajasiga bog'liqlik qonuni.
86. Ma'naviyat rivojlanishining ijtimoiy ong va ijtimoiy munosabatlar rivojlanish darajasi bilan o'zaro bog'liqlik qonuni.
87. Ma'naviyatshunoslikning alohida mustaqil fan sifatida o'zining asosiy tushunchalariga, kategoriyalariga, tamoyillariga, qonunlari va mezonlariga ega ekanligi.
88. Ma'naviyatning asosiy kategoriyalari: o'zlikni anglash va namoyon etish, erkinlik, mas'uliyat, tolerantlik, qadriyat va hk.
89. Jahon xalqlari turmush sharoiti va mentalitetining rang-barangligi.
90. Xalqlarning yashash sharoiti ularning urf-odatlarini, psixologiyasi, o'zligini anglashi, mentaliteti, dunyoqarashi va qadriyatlar tizimiga ta'sir ko'rsatishi.
91. Industrial va postindustrial jamiyat ma'naviyati.
92. Industrial jamiyat, uning ziddiyatli ma'naviyati.
93. Postindustrial g'arb jamiyati, unda qarshi madaniyat va aksilmadaniyatning vujudga kelishi.
94. Jahon xalqlari ma'naviyatining globallashtiruv ta'sirida hozirgi ahvoli, uzluksiz rivojlanishidagi ziddiyatlar.
95. Milliy ma'naviyatimiz rivojlanishining tarixiy bosqichlari.
96. O'zbek xalqi ma'naviyati rivojlanishini tarixiy bosqichlarga ajratish mezonlari
97. O'zbek xalqining ma'naviyati uning tarixan bosib o'tgan iqtisodiy, ijtimoiy, siyosiy, madaniy rivojlanish
98. Ma'naviyat rivoji uchun tarixiylik va mantiqiylik, an'anaviylik va zamonaviylik, barqarorlik va o'zgaruvchanlik xosligi.
99. Millat, milliylik va milliy ma'naviyat tushunchalari.
100. Xalqimiz ma'naviyati tarixiy bosqichlari va xususiyatlari.
101. Eng qadimgi (arxaik) davr ma'naviyati, uning o'ziga xosligi.
102. Umumturk asotirlari.

103. Ilk zardushtiylik. “Avesto”ning eng qadimgi qismi “Hata”lar asotirlari.
104. Zardushtiylik negizida vujudga kelgan Markaziy Osiyo tamadduni.
105. Islomgacha bo‘lgan diniy-mafkuraviy plyuralizm bosqichi (Milodgacha IV asr boshlaridan - milodiy VIII asrgacha)
106. Markaziy Osiyo - Sharq va G'arb ma'naviyatini payvandlagan mintaqa.
107. Islom tamaddunining O'rta Osiyoda tarqalishi va gullab-yashnashi.
108. Tavhid e'tiqodi va Markaziy Osiyo xalqlari ma'naviyati
109. Tavhid e'tiqodi va islom dini.
110. Islom mintaqa madaniyati shakllanishining siyosiy-ijtimoiy asoslari.
111. Islom ummati va islom dunyosida turkiy xalqlarning mavqei.
112. Qoraqalpoq xalqi ma'naviyati va adabiyoti.
113. Temur faoliyatining bosh g'oyasi va amaliy shiori bo'lgan -“Kuch - adolatda” degan hikmatining umuminsoniy ahamiyatga egaligi.
114. Temuriylar davri: uning ziddiyatli yuksalishi.
115. Mirzo Ulug‘bek, G‘iyosiddin Koshiy, Ali Qushchi ilmiy faoliyati Temuriylar davrida me'morchilik va miniatyura san'ati.
116. Alisher Navoiy ma'naviy olami va yangi davr o'zbek millati ma'naviy qiyofasining shakllanishi
117. XV-asr jahon ma'naviyatining buyuk siymosi Nizomiddin Mir Alisher Navoiyning milliy ma'naviyatimiz takomilidagi o'rni.
118. Turkiy she'riyat va Alisher Navoiy ijodi.
119. “Xamsa” ma'naviyati.
120. Yangi davrning buyuk haqiqati - dunyoni surat va ma'ni yaxlitligida tadqiq va taxlil etish va bahamjihatlikda boshqarishga intilish.
121. Milliy Uyg'onish va Jadidchilik ma'naviyati
122. Milliy uyg'onish va Yangi davr ma'rifatchiligi.
123. Jadidchilikning vujudga kelishi.
124. Jadidchilik harakatining asosiy mohiyati.
125. Jadidchilarning ilm-fan ta'lim-tarbiyaga e'tibori.
126. Jadidchilarning ma'rifatparvarlik harakatlari va uning xalq ma'naviyatini ko'tarishda tutgan o'rni.
127. Turkiston jadidchilik harakatining yirik namoyondalari.
128. Ma'rifatparvarlik g'oyalar Behbudiy, Munavvar qori, Abdulla Avloniy Fitrat, Cho'lpon, Abdulla Qodiriylar faoliyati va ijodida millat ozodligi uchun kurash
129. Behbudiy – muftiy va dramaturg.
130. Jadidchilarning amaliy harakatlari va tarixiy taqdiri.
131. Mustaqillik va jadidchilik harakatiga munosabatni o'zgarishi.
132. Mustaqillik davri ma'naviyati

133. Ma'naviyat metodologiyasi.
134. Ma'naviyatga ilmiy yondashuv va tamoyillar mohiyati
135. Ma'naviyatga yondashuvlar: dunyoviy va diniy nuqtai nazardan yondashish.
136. Ma'naviyatga ilmiy yondashuv, uning shartlari.
137. Ma'naviyatga gumanizm (insonparvarlik) va demokratiya yoki ulaming muqobillari - avtoritarizm va totalitarizm g'oyalariga tayanadigan munosabatlar.
138. XX asming ikkinchi yarmidan texnokratik qarashlaming rivojlanishi.
139. Ma'naviyatga pragmatik yondashuv.
140. Ma'naviyatga sinergetik yondashuv.
141. Inson va jamiyatga, ma'naviyatga ekzistensialistik yondashishlar.
142. Ma'naviyatning falsafiy-ontologik mazmuni
143. Ma'naviyatning falsafiy-ontologik mazmuni.
144. Ma'naviyatning universal tamoyillari.
145. Ma'naviyatning paradigmal xususiyatlari.
146. Ma'naviyatshunoslikning metodologik mohiyati
147. Ma'naviyatning gnoseologik asoslari
148. Ma'naviyatning praksiologik mazmuni - insonni, jamiyatni va o'z-o'zini rivojlantirishga safarbar etishi (tarbiya orqali).
149. Ma'naviyat doirasida milliy g'oya va mafkuraning asosiy praksiologik vazifasi.
150. Ma'naviyatning jamiyat taraqqiyotiga inson kamoloti, ta'lim-tarbiya hamda ijtimoiy ideologiya orqali ta'sir ko'rsatishi.
151. Ma'naviyatning aksiologik tamoyillari
152. Ma'naviyatga aksiologik yondashuv.
153. Ma'naviyat tuzilmalarida milliylik va umuminsoniylik nisbati.
154. Qadriyatlar ma'naviy yuksalish asosi ekanligi.
155. Ijtimoiy ong shakllari va ma'naviyat
156. Ijtimoiy ong shakllarining ma'naviyatga ta'sir yo'nalishlari.
157. Ilm-fan ijtimoiy ong shakli sifatida ma'naviyatning muhim tarkibiy qismi ekanligi.
128. Ma'naviyatning ilmiylik maqomi va mezonlari.
159. Yoshlarda ilmiy dunyoqarashni, hayotga oqilona munosabatni shakllantirish ta'lim-tarbiyaning muhim vazifalaridan biri ekanligi.
160. Ma'naviy jarayonlarning ilm-fan taraqqiyotiga ta'sir ko'rsatishi.
161. Mustqillik yillarida mamlakatimizda ma'naviyatning ilm-fan rivojlanishiga ijobiy ta'siri.
162. Ijtimoiy fanlar va ma'naviyat nisbati.

163. Ma'naviyat tizimida dinning o'rni
164. Din ma'naviyatning konseptual negizi.
165. Axloq- ma'naviyatning birlamchi negizlaridan ekanligi.
166. Axloqiy tushunchalar va kategoriyalarning mazmun-mohiyati.
167. Nafosatning axloq kabi ma'naviyatning birlamchi asoslardan ekanligi.
168. San'at - odamlarning voqelikka estetik munosabatini maxsus ifodalaydigan soha sifatida.
169. Ma'naviyatning yaxlit tizim sifatida shakllanishida adabiyot omili.
170. Ma'naviyat va siyosat
171. Siyosiy madaniyatni yuksaltirish - O'zbekistonda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirishning muhim sharti.
172. Ma'naviyat va siyosat sohalari o'rtasidagi aloqadorlik.
173. Ma'naviyat va huquq
174. Huquqni muhofaza qiluvchi idoralar xodimlari ma'naviy qiyofasiga qo'yiladigan talablar.
175. Ma'naviyat va mafkura
176. Mafkuraning milliy ma'naviyat bilan dialektik aloqadorligi.
177. Ma'naviyat va milliy g'oya
178. Milliy g'oyaning ijtimoiy taraqqiyotda tutgan o'rni va ahamiyati.
179. Ekologik madaniyat va ma'naviyat
180. Ekologik madaniyatni yuksaltirishning ma'naviy omillari.
181. Ekologik madaniyatni shakllantirish muammolari.
182. Globallashtirish va ma'naviyat
183. Geosiyosiy raqobatning kuchayishi oqibatida ma'naviy tahdidlarning ko'payishi.
184. Internet tizimining ma'naviyatga ta'sir ko'rsatish imkoniyatlari.
185. Internet va axborot texnologiyalarining inson ma'naviyatiga ta'siri.
186. Ma'naviy hayotda axborotlashuv va modernizatsiya jarayonlari
187. Yoshlarni axborot bandiligiga tushib qolishining oldini olish yo'llari va imkoniyatlari.
188. O'zbekistonda ma'naviyatni ilmiy o'rganish va rivojlantirish bosqichlari
189. O'zbekistonda mustaqillik yillarida ma'naviyatni ilmiy o'rganish va rivojlantirish bosqichlari.
190. Yurtimizda ma'naviyatni ilmiy o'rganish va rivojlantirishning yangi ikkinchi bosqichi.
191. Ma'naviyatni ilmiy o'rganish va rivojlantirishda davlat rahbarining o'rni.
192. Milliy ma'naviyat rivojlanish konsepsiyasi: nazariya va amaliyot

193. Mustaqillikning dastlabki yillarida mamlakatimizda ma'naviyatni rivojlantirish konsepsiyasining yaratilish: mavjud sharoitlar va muammolar.
194. Ma'naviyat va milliy istiqlol mafkurasi konsepsiyasini yaratishda O'zbekistonning birinchi Prezidenti I.A. Karimovning tarixiy xizmatlari.
195. Milliy ma'naviyat rivojlanish konsepsiyasini nazariy va amaliy jihatdan boyitishning yangi bosqichi.
196. O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni. Prezident Shavkat Mirziyoyevning milliy ma'naviyatimizni rivojlantirish bo'yicha say-harakatlari va amaliy tashabbuslari.
197. Jahon ilm-fanida ma'naviyat masalalari
198. Ma'naviy tarbiya - ma'naviyat praksiologiyasi sifatida
199. Erkin inson shaxsini yuksaltirish - ma'naviy tarbiyaning maqsadi
200. Ma'naviy tarbiya yo'nalishlari, tashkiliy va uslubiy shakllari.
205. Ma'naviy tarbiyada milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirish zarurligi.
206. Mehnat tarbiyasi- ma'naviy tarbiyaning negizi
207. Estetik tarbiya - ma'naviy tarbiyaning muhim shakllaridan biri ekanligi.
208. Estetik tarbiyaning asosiy vazifalari.
209. Kitobxonlik madaniyatini shakllantirish muammolari.
210. Siyosiy va huquqiy tarbiya - ma'naviy tarbiyaning muhim yo'nalishlari va shakllari sifatida.
211. O'zbekistonda demokratik huquqiy davlat, fuqarolik jamiyatini rivojlantirishda siyosiy va huquqiy tarbiyani mustahkamlash bilan bog'liq vazifalar.
212. Ilmiy dunyoqarash va hayotga oqilona munosabatni shakllantirish muammolari
213. Milliy, jamoaviy va shaxsiy manfaatlarni muvozanatga keltirish va uyg'unlashtirish
214. Milliy identlik (ayniyat) va millatlararo munosabatlar madaniyatni yuksaltirish
215. Milliy g'oya, mafkura va ma'naviyatning uzviyligi.
216. Yoshlarni qo'llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash - ustuvor yo'nalishi sifatida
217. Umuminsoniy qadriyatlar va milliy ma'naviyatimizning uyg'unligi.
218. Millatlararo do'stlik va dinlararo bag'rikenglikni ta'minlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishi

219. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni mazmun va mohiyati
220. Milliy ma'naviyatimiz ilmiy-nazariy asoslarining shakllanishi.
221. Ta'lim-tarbiya jarayonida ulug' mutafakkirlarning axloq va odobga oid ilmiy merosidan foydalanishning o'ziga xos jihatlari.
222. Harakatlar strategiyasida O'zbekiston taraqqiyoti va mafkuraviy muammolarining ochib berilishi.
223. Milliy g'oyani o'qitish – jamiyatda barkamol avlod tarbiyasi jarayonida asosiy vositalardan biri
224. Islom mintqa madaniyati doirasida milliy ma'naviyatimiz takomili va ma'rifat yo'llari
225. Ma'naviyat va ma'rifatning o'zaro aloqadorligi.
226. O'zbekiston Respublikasining Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning ma'naviyat masalalariga alohida e'tibori.
227. Ma'naviyat, ruhiyat, madaniyat.
228. Shaxs va millat ma'naviyatining asosiy jihatlari.
229. Islohotlar jarayonida bunyodkorlik g'oyalari va erkinlik tamoyillarini taminlash imkoniyatlari.
230. G'oyaviy ta'sir va g'oyaviy tushunchalarning falsafiy mazmuni va unda bilish uslublaridan foydalanish
231. Milliy ma'naviyatimizda ruhiyat muammolarining o'rganilishi va bu sohada erishilgan yutuqlarning ahamiyati.
232. Millatlararo totuvlik va bagrikenglikning asoslari.
233. Jahon madaniyati va milliy ma'naviyatimiz rivojining o'zaro nisbatlari.
234. Milliy g'oya va ma'naviyatga oid fanlarni o'qitishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining sohaga oid qaror, farmon va farmoyishlaridan foydalanish.
235. Ma'naviyatni o'qitishda ilg'or texnologiyalar imkoniyatlaridan foydalanish
236. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2017 yil 28 iyuldagi "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish va sohani rivojlantirishni yangi bosqichga ko'tarish to'g'risida" gi PQ 3160 sonli qarori va undan kelib chiquvchi vazifalar.
237. Ilk shahar ma'naviyati va "Avesto" kitobi.
238. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasida yuksak ma'naviyatga asoslangan bozor iqtisodini rivojlantirish masalalari.
239. Ijtimoiy hamkorlik va barqarorlikni ta'minlashning ustuvor vazifalari

240. Ma'naviy-ma'rifiy sohadagi islohotlar va ulardan ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarda foydalanish
241. Tavhid e'tiqodi va Markaziy Osiyo xalqlari ma'naviyati.
242. Turkiy toshbitiklar ma'naviyati.
243. Mamlakatimizda yuksak intellektual salohiyatli kadrlar tayyorlash siyosatining ustuvor yo'nalishlari.
244. Ma'naviyat asoslarini o'qitishda milliy g'urur va milliy iftixor tuyg'usini singdirish
245. Ajdodlarimiz yaratgan ma'naviy va madaniy boyliklar millat ma'naviyatini shakllantiradigan asosiy mezonlar sifatida.
246. Tasavvuf tariqatlarining shakllanishi va irfon.
247. Talaba yoshlarning intellektual ma'naviy salohiyati va g'oyaviy dunyoqarashini o'stirishda ommaviy axborot vositalarining o'rni.
248. XXI asr - axborot va texnologiyalar asrida milliy g'oya ma'naviyatga va bu sohadagi fanlarni o'qitishga ehtiyoj.
249. Islom mintaqa madaniyatining Yevropaga ta'siri. Yangi davr ma'naviyatiga o'tish.
250. Mustaqillik sharoitida ma'naviyat masalalarining dolzarbligi va buning sabablari.
251. Talabalarning kitobxonlik madaniyatini oshirishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 13 sentyabrdagi "Kitob mahsulotlarini nashr etish va tarqatish tizimini rivojlantirish, kitob mutoalasi va kitobxonlik madaniyatini oshirish hamda targ'ib qilish bo'yicha kompleks chora tadbirlar dasturi" to'g'risida PQ 3271 sonli qarorining ahamiyati.
252. Milliy ma'naviyatimizning yangi davr Yevropa madaniyati bilan bevosita to'qnashuvi.
253. Hadis ilmining shakllanishi va Imom Buxoriyning jahonshumul xizmati
254. Bugungi kunda erkin, mustaqil fikrlovchi, bilimli shaxsni tarbiyalashning dolzarb muammolari.
255. Alisher Navoiy ma'naviy olami va Yangi davr o'zbek millati ma'naviy qiyofasining shakllanishi
256. Islom ma'rifatchiligi va ratsionalistik tafakkur rivoji
257. Milliy ma'naviy merosimizda axloq, odob, ma'naviyat masalalariga e'tibor.
258. Jamiyat tarixiy taraqqiyotida din muayyan ijtimoiy-siyosiy va madaniy-axloqiy vazifalarni bajarishi.
259. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mahalla institutini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi Farmonining mazmun va mohiyati.
260. Ilm va irfon. Nafs tarbiyasi va Riyozat ma'rifati.

261. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Birlashgan Millatlar tashkiloti Bosh Assambleyasining Bosh Assambleyasining 75-sessiyasidagi nutqida yosh avlod tarbiyasiga alohida e'tibor qaratilishi.
262. Terrorizm va diniy ekstremizm kabi mafkuraviy tahdidlarga qarshi kurashish yo'llari
263. Mirzo Bedil merosining Markaziy Osiyo xalqlari ma'naviyatiga ta'siri.
264. Inson va jamiyat hayotida uch yetakchi soha – siyosat, iqtisod va ma'naviyatning o'zaro uyg'unligi
265. Tasavvuf namoyondalarining diniy, ijtimoiy va falsafiy qarashlari
266. Huquqiy va siyosiy madaniyat – ma'naviyat targ'ibotining muhim omili
267. Mustaqillik davrida ajdodlarimiz ma'naviy merosiga munosabatning tubdan yangilanishi
268. Milliy ma'naviyat nazariyasini shakllantirishning umummetodologik asoslari
269. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyevning "Ijtimoiy barqarorlikni taminlash, muqaddas dinimizning sofligini asrash – davr talabi" mavzusidagi nutqidan kelib chiqadigan vazifalar.
270. Milliy g'oyani o'qitishda talabalar ijodiy qobiliyatini shakllantirish, mantiqiy fikrlash va nutq madaniyatini o'stirish masalalari.
271. Jahon ilmi va o'tmish ajdodlarimiz merosida ma'naviyat masalalarining nazariy jihatdan o'rganilishi
272. Milliy ma'naviyatimizning shakllanishida imon-e'tiqod va islom ma'rifatining beqiyos ahamiyati.
273. Mamlakatimizda demokratik an'analarni qaror toptirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirishning tarixiy-nazariy va ma'naviy asoslari.
274. Talabalar ma'naviyatini shakllantirishning ijtimoiy-pedagogik xususiyatlari.
275. Fuqarolik jamiyati, erkin shaxs, ozod fuqaro ma'naviyatini rivojlantirish bilan bog'liq holda amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar.
276. Dinlar kelib chiqishining ijtimoiy-tarixiy asoslari
277. Milliy taraqqiyotning ma'naviy-axloqiy negizlari.
272. Markaziy Osiyoda yaratilgan qadim yozma adabiyotlarda ma'naviyat masalalari.
273. Tafakkur tushunchasining mohiyati va uning fan nuqtai nazaridan turlarga bo'linishi.
274. Ma'naviyat asoslari fani o'qitish metodikasi fanini o'qitishda davlat ta'lim standartlari
275. Ma'naviyat va adabiyot. So'z san'atining shaxs va millat ma'naviyatini shakllantirishdagi alohida ahamiyati
276. Buyuk allomalarimiz ilmiy merosi ma'naviyatimiz mezoni.

277. Globallashuv va axborotlashuv jarayonlarida ma'naviyat ahamiyatini oshib borishi.
278. "Ommaviy madaniyat" ning milliy ma'naviyat negizlariga, milliy g'oya, ma'naviy meros va demokratik prinsiplariga zid ekanligi.
279. Zamonaviy ta'lim - tarbiyada jahon va milliy ma'naviyatimiz an'analari uyg'unligini ta'minlashning dolzarbligi
280. Siyosiy mustaqillik, iqtisodiy mustaqillik, ma'naviy mustaqillik va ularning o'zaro bog'liqligi.
281. Taraqqiyotimizning yangi bosqichda yosh avlod ma'naviy-ma'rifiy tarbiyasiga e'tiborni yanada kuchayishi
282. O'zbekistonning siyosiy va iqtisodiy rivojida xalq ma'naviyatini yuksaltirishning ahamiyati.
283. Milliy g'oyani singdirishda sharqona demokratiyaning o'rni.
284. Shaxs ma'naviyatini shakllantirishda diniy manbalarning o'rni va ahamiyatini yoritib berish.
285. Islom mintaqa madaniyati davri ma'naviy yutuqlarining ommalashuvi bosqichi.
286. Ma'naviyat darslarida talabalarni nutq madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish
287. Mustaqillik sharoitida mamlakatimiz ta'lim tizimidagi islohotlar
288. Ma'naviyat asoslari fanini o'qitish metodikasida umumdidaktiv va xususiy prinsplar
289. Milliy ma'naviyatimizning umuminsoniy mohiyati.
280. Innovatsiya tushunchasi, uning mazmun va mohiyati. Bugungi kunda ta'limga innovatsion yondashuv zarurati.
281. Milliy ma'naviyatimizning jahon ma'naviyatida tutgan o'rni
282. Sunna bosqichining mohiyati. Shariat va islom axloqi.
283. Axborot xurujiga qarshi axborot xavfsizligini ta'minlashning zaruriyati va ahamiyati.
284. Islom olamidagi asosiy tasavvuf tariqatlari va ularning asoschilari.
285. Ma'naviyat rivojida san'at turlarining o'rni va ahamiyati.
286. Milliy g'oya va ma'naviyatga doir fanlarni o'qitishni yanada takomillashtirish orqali yoshlarning ijtimoiy-siyosiy faolligini oshirish masalalari.
287. Diniy jarayonlarning globallashuvi sharoitida diniy bag'rikenglikni asrash masalalari.
288. Ma'naviyat o'qitish metodikasi fanining nazariy va metodik asoslari
289. Ziyolining millatning ma'naviy murabbiysi sifatidagi ijtimoiy mas'uliyati.
290. Talabalar intellektual salohiyatni rivojlantirishda pedagogning o'rni
291. Ma'naviyat sohasiga nazariy yondoshuv va uning ahamiyati

292. Ma'naviy-ma'rifiy qadriyatlarga zid axborot xuruji va uning oldini olish zaruriyati. Internetdagi tahdidlardan himoyalanih.
293. Fan va ta'lim sohasidagi yutuqlar, uni ijtimoiy hayot sohalariga tadbiq etish.
294. Alisher Navoiy ijodi milliy ma'naviyatimiz qomusi sifatida.
295. Yusuf Xos Hojib va Islom ma'rifatchiligi bosqichida turkiy xalqlar ma'naviyati.
296. Yosh avlod ma'naviy-axloqiy tarbiyasida xalq pedagogikasi manbalarining ahamiyati.
297. Korrupsiyaga qarshi kurash – ijtimoiy adolat mezonlari
298. Markaziy Osiyo xalqlarining qadimiy ma'naviyatini talabalar ma'naviy tarbiyasidagi o'rni
299. Hadis ilmining oltin asri va sahih hadis to'plamlari.
300. Yoshlarda erkinlik va mas'uliyat hissini tarbiyalashda, iroda va tolerantlik tarbiyasida axloqiy tarbiyaning o'rni.
- 301 Xamsa ma'naviyati. Xamsa dostonlarining zohiriy ma'nolari va botiniy mohiyatlari.
302. Milliy Uyg'onish va Jadidchilik ma'naviyati
303. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasining 72-sessiyasidagi nutqida yosh avlod tarbiyasiga alohida e'tibor qaratilishi
304. Shaxs va jamiyat takomilida ma'naviyatning o'rni va ahamiyati
305. Abu Nasr Farobiyning "Fozil odamlar shahri" asarida ma'naviy-axloqiy qarashlar
306. Shaxs ma'naviyatini shakllantirishda mahalla, ta'lim tizimi va jamoat tashkilotlarining o'rni.
307. Huquqiy savodxonlik, davlat tizimiga hurmat va fuqarolik burchiga sadoqat-shaxs ma'naviy barkamolligi mezonlari
308. Yosh avlod ma'naviy tarbiyasida xalq og'zaki ijodi durdonalarining o'rni
309. Demokratiyaning ma'naviy-ma'rifiy jihatlari
310. Mustaqillik davrida xalqimiz milliy ma'naviy qadriyatlarining tiklanishi va rivojlanishi, o'zlikni anglashning o'sishi, xalqimiz ma'naviy sarchashmalarga, uning ildizlariga qaytishi.
311. Sharq mutafakkirlarining komil inson haqidagi qarashlari va uning inson ma'naviyati yuksalishidagi ahamiyati
312. Yoshlar tarbiyasida Maxmudxo'ja Behbudiyning ma'naviy merosidan foydalanish
313. Milliy ma'naviyat nazariyasining shakllanishida davlat rahbarining roli.
314. Mustaqil O'zbekistonda ma'naviyat masalalarining davlat siyosati darajasiga ko'tarilishi va buning sabablari

315. Millat ma'naviyati barhayotligini ta'minlashda urf-odat va an'analarning o'rni
316. Yosh avlodni ma'naviy jasorat ruhida tarbiyalash omillari va milliy ma'naviyatimiz an'alariga sadoqatni mustahkamlash
317. O'rta asr Sharq allomalari meroslarida milliy va umuminsoniy g'oyalar.
318. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan Uchinchi Renessansni amalga oshirishning ijtimoiy-iqtisodiy, ma'rifiy sharoitlari va talablari
319. Uchinchi Renessans g'oyasining mohiyati va uni amalga oshirishni keng jamoatchilik ongiga yetkazishning usul va vositalari
320. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-60-son farmonining mazmuni.
321. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining beshinchi yo'nalishi va unda ilgari surilgan g'oyalar
322. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2021 yil 26 martdagi "Ma'naviy-ma'rifiy ishlar tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-5040-son qarorida ma'naviyat sohasiga berilgan etibor
323. «Milliy tiklanishdan - milliy yuksalish sari» degan hayotbaxsh g'oyaning ahamiyati
324. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning "Agar jamiyat hayotining tanasi iqtisodiyot bo'lsa, uning joni va ruhi ma'naviyatdir, – deb aytgan fikrining mazmun va mohiyatini izohlab bering.
325. Ma'naviyat va ma'rifat sohasidagi davlat siyosati, Prezident farmonlari, O'zbekiston Respublikasi qonunlari, Vazirlar Mahkamasi qarorlari va boshqa muhim hujjatlar ahamiyati.
326. "O'zbekiston - 2030" strategiyasida ilgari surilgan asosiy g'oyalar.

ASOSIY ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. "Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz" Toshkent, «O'zbekiston» nashriyoti, 2017-yil.
2. Mirziyoyev Sh.M. "Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz" Toshkent, 1-jild, «O'zbekiston» nashriyoti, 2017-yil.
3. Mirziyoyev Sh.M. "Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir" Toshkent, 2-jild, «O'zbekiston» nashriyoti, 2018-yil.
4. Mirziyoyev Sh.M. "Niyati ulug' xalqning ishi ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bol'adi" Toshkent, 3-jild, «O'zbekiston» nashriyoti, 2019-yil..

5. Mirziyoyev Sh.M. “Milliy tiklanishdan-milliy yuksalish sari” Toshkent, 4-jild, «O`zbekiston» nashriyoti, 2020-yil
6. Mirziyoyev Sh.M. Demokratik islohotlarni izchil davom ettirish xalqimiz uchun tinch va osoyishta, munosib hayot darajasini yaratish – barqaror taraqqiyot kafolatidir.//Xalq so’zi 2016 yil 2 noyabr.
7. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag‘ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo‘shma majlisidagi nutq /– Toshkent : O‘zbekiston, 2016. - 56 b.
8. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. Mamlakatimizni 2016 yilda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yakunlari va 2017 yilga mo‘ljallangan iqtisodiy dasturning eng muhim ustuvor yo‘nalishlariga bag‘ishlangan Vazirlar Mahkamasining kengaytirilgan majlisidagi ma’ruza, 2017 yil 14 yanvar / – Toshkent : O‘zbekiston, 2017. – 104 b.
9. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruza. 2016 yil 7 dekabr / – Toshkent: “O‘zbekiston”, 2017. – 48 b
10. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Mazkur kitobdan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning 2016 yil 1 noyabrdan 24 noyabrga qadar Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahri saylovchilari vakillari bilan o‘tkazilgan saylovoldi uchrashuvlarida so‘zlagan nutqlari o‘rin olgan. – Toshkent: : “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b
10. Karimov I.A. Asarlar 1-23 jildlar T. 1996-2016 yy
11. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat - yengilmas kuch - Toshkent.: Ma’naviyat, 2008 y.
12. Karimov I.A. Jahon moliyaviy iqtisodiy inqirozi, O`zbekiston sharoitida uni bartaraf etishning yo`llari va choralari. T.: “O`zbekiston”. 2009 yil.
13. Karimov I. A. “Asosiy vazifamiz vatanimiz taraqqiyoti va xalqimiz farovonligini yanada yuksalishdir” nomli ma`ruzalarni o`rganish bo`yicha o`quv uslubiy majmua. T. Iqtisodiyot. 2010 yil.
14. Karimov I.A. Bu muqaddas vatanda azizdir inson mustaqillikning 19 yilligiga bag`ishlangan ma`ruza. Xalq so`zi gazetasi. 2010 yil 1 sentabr.

15. Karimov I.A. O`zbekiston mustaqillika erishish ostonasida T.; "O`zbekiston". 2011 yil.
  16. Milliy istiqlol mafkurasi - xalq e'tiqodi va buyuk kelajakka ishonchdir. - Toshkent.: "O`zbekiston", 2000 y.
  17. Karimov I.A Biz tanlagan yo'l - demokratik taraqqiyot va ma'rifiy dunyo bilan hamkorlik yo'li. 11-jild. - Toshkent.: "O`zbekiston", 2003 y.
  18. Karimov I.A. O`zbek xalqi hech qachon hech kimga qaram bo'lmaydi. - Toshkent.: "O`zbekiston", 2005 y.
  19. Karimov I.A. Bizning bosh maqsadimiz jamiyatni demokratlashtirish va yangilash, mamlakatni modernizatsiya va isloh etishdir. - Toshkent.: "O`zbekiston", 2005 y.
  20. Karimov. I.A.Mamlakatimizda demokratik islohotlarni yanada chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish kontseptsiyasi. Toshkent.: "O`zbekiston", 2010 y.
- Asosiy adabiyotlar:
1. Ziyomammedov V, Ziyomammedova S, Qodirova S. Ma`naviyat asoslari Toshkent.: O`zbekiston n.-2000 y.
  2. Otamurotov S. Husanov S. Ma`naviyat asoslari Toshkent.: 2003 yil
  3. Imomnazarov M. Milliy ma`naviyatimiz asoslari, T. O`zbekiston 2006 yil
  4. Imomnazarov M. Milliy ma`naviyatimiz takomil bosqichlari T. Iqtisod n. 2006 yil
  5. M.Imomnazarov.Ma`naviyatshunoslik.O`quv qo'llanma.T. 2012
  6. Imomnazarov M.S. Milliy ma`naviyatimizning takomil bosqichlari. T. "Iqtisod". 2006.
  7. Imomnazarov M.S. Milliy ma`naviyatimiz nazariyasiga chizgilar.T., 1998
  8. Imomnazarov M.S. Milliy ma`naviyatimiz nazariyasiga chizgilar.T., 1998
  9. Ma`naviyat asosiy tushunchalar izohli lug`at T. "G`fur G`ulom". 2009 yil
  10. M.Abdurahmonov.,Sh.Rizaev.,O`zbekistonda ma'naviyat sohasidagi islohotlar: rivojlanish bosqichlari, erishilgan natijalar va istiqboli.
  11. Maxmudov T. Mustaqillik va ma'naviyat. O`zbekiston Respublikasi Prezidenti Islom Karimov asarlari asosida. - Toshkent.: Sharq nashriyoti-matbaa aktsiyadorlik kompaniyasi bosh tahririyati. - 2001 y.
  12. Ergashev F., Ergashev I. Fidoyilik - hayot mazmuni. - Toshkent.: O`zbekiston, 2001 y.
  13. Milliy istiqlol g'oyasi: asosiy tushuncha va tamoyillar. - Toshkent.: O`zbekiston, 2000 y.
  14. Choriev A. Inson falsafasi. II. Mustaqil shaxs. Toshkent.: Chinor ENK, 2002 y.
  15. Eshonqulov A. Ma'naviyat tarbiyasi. Muloqot, 1997. №1.

16. Mahmudov T.. Nafosat va ma'naviy qadriyatlar. Toshkent.: 2001y.
17. Davlat, jamiyat, oila va yoshlar tarbiyasi muammolari. Toshkent.: 1997 y.
18. Umarov B. Tamaddun: xatarli alomatlar. –Toshkent, “Tafakkur”, 2010 y.
19. Erkaev A. Ma'naviyat millat nishoni. “Ma'naviyat”, Toshkent.: 1999 y.
20. Otamuratov S. Globallashuv va millat. Toshkent.: Yangi asr avlodi. 2008 y

QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR:

1. Quroni Karim ma`nolar tarjimasini T.2005 yil
2. Imom Buxoriy Jome as sahih 1-4 jildlar T. 1995 yil
3. Alisher Navoiy Mukammal asarlarlar to`plami 20 jild T. 1997-2003 yil
4. Komil ma`naviyat -mustaqillik tayanchi T. 1997 yil
5. Ma`naviyat –ma`sullik T. 1997 yil
6. Ma`naviyatning oydin yo`li T. 1997 yil
7. Ma`naviyat va komillik T. 1997 yil
8. Mahkamov U.I. Ta'lim oluvchilarning axloqiy madaniyatini shakllantirish muammolari.-T.:FAN,1995.
9. Ziyomuxammedov B. Komillikka eltuvchi kitob. “Turon-iqbol nashriyoti”, Toshkent,2006.
10. Maxkamov U. Axloq-odob saboqlari. T.1994.
11. Ismoilova Z.I. Ta'limiy ish metodikasi. T.2003.
12. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardayev A. Ta'limda innovasion texnologiyalar (ta'lim muassasalari pedagog-o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar).-T.: “Iste'dod” jamg'armasi, 2008.-180 b
13. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardayev A. Tarbiyada innovasion texnologiyalar (ta'lim muassasalari pedagog-o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar).-T.: “Iste'dod” jamg'armasi, 2009.-160 b
14. Zamonaviy dars./ Mas'ul moharrir Sh.Shomansurov – T.: A.Avloniy nomidagi xalq ta'limi xodimlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish markaziy instituti, 2007.-120 bet.
15. Komilov N. Komil inson haqida to`rt risola T. 1997 yil
16. Avesto T. Sharq 2001 yil
17. Qosimov B. Milliy o`yg`onish T. 2002 yil
18. Abdurahmonov F. Mustaqillik va milliy manfaatlar. T., 1994.
19. Imomnazarov M.S. Milliy ma'naviyatimiz nazariyasiga chizgilar.T., 1998-yil
20. Azizxo'jaev A. Davlatchilik va ma'naviyat. T., 1997
21. Aminov B., Shodiev M., Rasulev T. Sharqona bozor fazilatlarini. T., 1996
22. Boboev H., Normatov K. Milliy davlatchilik haqida. T., 1999 yil
23. Vatan va millat muqaddasdir. T., 1996..

24. Bobomurodov A. Islom odobi va madaniyati. T., 1995.
25. Erkaev A. Ma'naviyat - millat nishoni. T., 1997.
26. Jaloliddin Rumi. Masnaviyi ma'naviy. 1- jild. T., 1999.(Asqar Mahkam tarjimasi)
27. Jaloliddin Rumi. Masnaviyi ma'naviy. 6 jildlik. T., 2001-2005.(Jamol Kamol tarjimasi).
28. Jalolov A. Mustaqillik mas'uliyati. T., 1994.
29. Jumaboev Y.J. Tadbirkorlik va ma'naviy kamolot. "Iqtisod va hisobot" 1996, 3-son.
30. Jo'raev. Tarix falsafasi. T., 1999.
31. Imom al-Buxoriy. Al-adab al-mufrad. T., 1990.
32. Imomnazarov M. Shaxs ma'naviyati va qonun ustuvorligi // "Xalq so'zi" gaz., №24, 5 fev. 1999
33. Islom: bag'rikenglik va mutaassiblik(to'plam). T., 1998.
34. Qodirov A. Ma'naviyatning iqtisodiy tamoyillari.T., 1999
35. Mustaqillik: izohli ilmiy-ommabop lug'at. T., 1998
36. Musurmonova O. Ma'naviy bir butunlik va milliy istiqlol mafkurasi. T., 1995.
37. Tulenov J. Qadriyatlar falsafasi. T., 1998.
38. Tulenov J., G'ofurov Z. Falsafa. T., 1997.
39. Usmanov M. Yaxshi fazilat insonga ziynat. T., 1992.
40. Usmanov R. Saodatnoma. T., 1995.
41. Sharifxo'jaev M., Davronov Z. Ma'naviyat asoslari. T., 2005.
42. Yusupov E. Inson kamolotining ma'naviy asoslari. T., 1998
43. Yusuf Xos Hojib. Qutadg'u bilig. T., 1971.

INTERNET SAYTLARI

1. www.pilosophy.ru
2. www.antrapologhy.ru
3. www.falsafa.de.uz
4. [http/ www.ziyonet.uz](http://www.ziyonet.uz)
5. [www.milliy ma`naviyat.uz](http://www.milliy.ma'naviyat.uz)
6. [http// www.tsil.uz](http://www.tsil.uz)
7. [http/ www.norma.uz](http://www.norma.uz)
8. [http/ www.gov.uz](http://www.gov.uz)
9. [http/ www.lex.uz](http://www.lex.uz)
10. [http/ www.lawbook.ru](http://www.lawbook.ru)
11. [http/ www.lawlibrary.ru](http://www.lawlibrary.ru)

BAHOLASH MEZONLARI

“Ma’naviyatshunoslik” fanlaridan yakuniy davlat attestatsiyasi yozma shaklida amalga oshiriladi. Yozma variantida 4 tadan savol bo’lib, savollar fan mavzulariga asoslangan bo’ladi. Har bir savolga to’g’ri javob uchun maksimal 25 ball qo’yiladi 100 ($4 \times 25 = 100$) ballni tashkil etadi. (test savollari ilova qilinadi) Mazkur yo’nalishda bitiruv imtihonlari uchun qo’yiladigan maksimal ball – 100 ballni, saralash 60 ballni tashkil etadi.

Baho	100 ballik		Bilim darajasi
5 (a’lo)	90-100	(a’lo)	Talaba yozma shaklda ilmiy asoslangan holda mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzu yoki savolni) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu yoki savol) bo’yicha tasavvurga ega deb topilganda
4 (yaxshi)	70-89,9	(yaxshi)	Talaba yozma shaklda ilmiy asoslangan holda mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzu yoki savolning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu yoki savol) bo’yicha tasavvurga ega bo’ladi
3 (qoniqarli)	60-69,9	(yetarli)	Talaba yozma shaklda olgan bilimini amalda qo’llay oladi, fanning (mavzu yoki savolning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu yoki savol) bo’yicha tasavvurga ega deb topilganda
2 (qoniqarsiz)	0-59,9	(qoniqarsiz)	Talaba yozma shaklda fan dasturini o’zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu yoki savol) bo’yicha tasavvurga ega emas deb topilganda

“Huquq sohalari” fani mazmuni

“Huquq sohalari” huquqshunoslik fanlarining tarkibiy qismi sifatida alohida huquqiy munosabatlarni tartibga soladi. Talabalarning huquq sohalaridan muhim tushunchalar o`zlashtirishlarini, huquq sohalariga oid ko`nikma va malakalarni egallashlarini ta`minlaydi. Huquq sohalarining o`qitilishi bakalavrlarni mulohaza yuritishga, mantiqan fikrlashga, huquq sohalarini qiyosiy tahlil qilish ko`nikmalariga ega bo`lishlarini ta`minlaydi.

Sinovlarning o`tkazish tartibi

5111600 - Milliy g`oya, ma`naviyat asoslari va huquq ta`limi yo`nalishi 2023/2024 o`quv yili bitiruvchi kurs talabalari uchun Huquq sohalari fanidan davlat attestatsiyasi sinovlari yozma shaklida o`tkaziladi. Test sinovini o`tkazish uchun dasturda berilgan savollar asosida yozma savol variantlari ishlab chiqiladi. Har bir variantda 4 tadan savol beriladi.

YAKUNIY DAVLAT ATTESTATSIYAI O`TKAZILADIGAN

HUQUQ SOHALARI FANI BO`YICHA SAVOLLARI

1. O`zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida inson va fuqarolarning asosiy huquqlari, erkinliklari va burchlari
2. Jamiyat va shaxs munosabatlarning konstitutsiyaviy asoslari
3. O`zbekiston Respublikasida qonun chiqaruvchi hokimiyat, uning konstitutsiyaviy-huquqiy maqomi
4. O`zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining konstitutsiyaviy-huquqiy maqomi
5. Mahalliy davlat hokimiyati va fuqarolarning o`zini-o`zi boshqarish organlarining konstitutsiyaviy-huquqiy asoslari
6. Davlat boshqaruvi tushunchasi va turlari
7. Davlat boshqaruv organlari ularning huquqiy holati
8. Davlat boshqaruv tizimi markaziy va mahalliy organlari
9. Davlat boshqaruvida jamoatchilik nazoratining o`rni
10. Davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari faoliyatining ochiqligi jamoatchilik nazorati samaradorligining muhim sharti ekanligi
11. Mamlakatimizda jamoatchilik nazoratini rivojlantirishning imkoniyatlari
12. Davlat organlari faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini ko`zda tutuvchi normalar
13. Ma`muriy huquqiy munosabatlar va ularning o`ziga xos xususiyatlari

14. Ma'muriy huquqiy munosabatlar sub'ektlari va ob'ektlari
15. Ma'muriy huquqiy munosabatlarning yuzaga kelishi, o'zgarishi va bekor bo'lish asoslari
16. Ma'muriy jazo tushunchasi, turlari va maqsadi
17. Ma'muriy huquqbuzarliklar to'g'risidagi ishlarni ko'rib chiquvchi organlar va mansabdor shaxslar
18. Ma'muriy huquqbuzarliklar bo'yicha ish yuritishning vazifalari va asosiy qoidalari
19. O'zbekiston Respublikasi huquq tizimida ma'muriy huquqning tutgan o'rni
20. O'zbekiston Respublikasida ma'muriy islohotlar konsepsiyasining asosiy yo'nalishlari
21. Davlat boshqaruv faoliyatining asosiy prinsiplari
22. Davlat boshqaruv organlari tizimi
23. Davlat boshqaruv faoliyatining usullari va mohiyati
24. Ma'muriy huquqiy normalar tushunchasi va xususiyatlari
25. Jismoniy shaxslar ma'muriy huquq sub'ekti sifatida
26. Ma'muriy javobgarlik va uning asosiy xususiyatlari
27. Fuqarolarning o'zini-o'zi boshqarish organlari va vakolatlari
28. Ijro hokimiyati organlari tizimini tashkil etish va ular faoliyatining asosiy prinsiplari
29. Mahalliy davlat hokimiyati organlari
30. Davlat xizmati, maqsadi, vazifalari va funksiyalari
31. Nodavlat tashkilotlar ma'muriy huquq sub'ekti sifatida
32. Ma'muriy huquqiy majburlov, mazmuni va xususiyatlari
33. Ma'muriy huquqbuzarliklarning o'ziga xos xususiyatlari tarkibi va elementlari
34. Voyaga yetmaganlar ma'muriy javobgarligining o'ziga xos xususiyatlari
35. Davlat boshqaruvida qonuniylik va intizom
36. Fuqarolar huquq va erkinliklarining kafolatlari
37. Ma'muriy huquq bo'yicha intizomiy va moddiy javobgarlik
38. Qonun ustuvorligi – huquqiy davlat va fuqarolik jamiyati qurishning asosi
39. Oila huquqining O'zbekiston Respublikasi huquqiy tizimida tutgan o'rni
40. Er-xotinning shaxsiy huquq va majburiyatlari
41. Er-xotinning mulkiy huquq va majburiyatlari
42. Nikoh shartnomasi mazmuni, uni tuzish, o'zgartirish va bekor qilish asoslari
43. Nikohni tugatish asoslari
44. Nikoh tushunchasi, uni tuzish tartibi va shartlari
45. Ota-onalar va bolalarning shaxsiy huquq va majburiyatlari

46. Ota-onaning shaxsiy nomulkiy huquq va majburiyatlari
47. Ota-ona hamda bolalarning mulkiy huquq va majburiyatlari
48. Aliment majburiyatlarining umumiy qoidalari
49. Aliment to'lash va undurish tartibi
50. Ota-ona qaromog'idan mahrum bo'lgan bolalarni aniqlash va joylashtirish
51. Farzandlikka olish tushunchasi, shartlari va tartibi
52. Voyaga yetmagan bolalar uchun vasiy va homiy tayinlash
53. Voyaga yetmagan bolalarning shaxsiy nomulkiy huquq va majburiyatlari
54. Ota onalik huquqidan mahrum qilish asoslari
55. Qarindoshlar va boshqa shaxslarning aliment majburiyatlari
56. Oilaviy huquqiy munosabatlar tushunchasi, ob'ektlari va sub'ektlari
57. Bolalarni oilaga tarbiyaga olish (patronat) tushunchasi va tartibi
58. Oila tushunchasi va uning davlat va jamiyatda tutgan o'rni
59. Nikohni haqiqiy emas deb topishning oqibatlari
60. Chet el fuqarolari va fuqaroligi bo'lmagan shaxslar ishtirokidagi oilaviy munosabatlarni tartibga solish
61. Xodimning sog'lig'iga va hayotiga yetkazilgan zarar uchun ish beruvchining javobgarligi
62. Xalqaro huquqiy hujjatlar mehnat huquqining manbai sifatida
63. Mehnat huquqiy munosabatlar tushunchasi, yuzaga kelish asoslari, ob'ektlari va tasnifi
64. O'zbekiston mehnat qonunchiligining asosiy prinsiplari
65. Mehnat huquqining sub'ektlari sifatida xodimlar va ish beruvchilar
66. Ishlab chiqarishda yuz bergan baxtsiz hodisalarni tekshirish va hisobga olish tartibi
67. Jamoa shartnomasi tushunchasi, tuzilish tartibi va ijro etilishi
68. Mehnat munosabatlarida ijtimoiy sherikchilik va uni amalga oshirilishida shartnomalarning roli
69. Jamoa shartnomasi va jamoa kelishuvi tushunchasi, mazmuni va korxonalarda mehnat munosabatlarini tartibga solishdagi vazifalari
70. Ishsiz shaxs tushunchasi va uning huquqiy maqomi. Ishsizlik nafaqasi tushunchasi
71. Mehnat shartnomasining shakli, muddati va shartlari
72. Jamoa kelishuvlari tushunchasi, tuzilish tartibi va bajarilishi
73. Mehnat huquqining sub'ektlari tushunchasi va ularning mehnat - huquqiy muomala layoqatlari
74. Ish vaqti va dam olish vaqtida ayollarga beriladigan imtiyozlar
75. Xodim tomonidan yetkazilgan zararni aniqlash va undirib olish tartibi
76. Mehnat qonunchiligida yakka tartibdagi mehnatga oid munosabatlar

77. Mehnat shartnomasini ish beruvchi tashabbusi bilan o'zgartirish
78. Ayollar mehnatini muhofaza qilish
79. Mehnat shartnomasi tushunchasi va uning mohiyati
80. Ish beruvchiga yetkazgan zarar uchun xodimlar moddiy javobgarligi, uning turlari
81. Mehnat shartnomasini o'zgartirish tushunchasi va unda xodimlar huquqlarini kafolatlash
82. Mehnat huquqining sub'ekti sifatida xodimlar va ish beruvchilarning vakillik organlari
83. Mehnat shartnomasini xodim tashabbusi bilan o'zgartirish
84. Intizomiy nojo'ya harakat va intizomiy javobgarlik tushunchasi
85. Mehnat shartnomasini bekor qilish tushunchasi
86. Ishga qabul qilishni rasmiylashtirish tartibi
87. Mehnat shartnomasini ish beruvchi tashabbusi bilan bekor qilish chog`ida ayrim toifadagi xodimlarga beriladigan qo`shimcha kafolatlar
88. Mehnat shartnomasini g`ayriqonuniy bekor qilganlik uchun ish beruvchining moddiy va ma'naviy javobgarligi
89. Ish vaqti tushunchasi va uning turlari
90. Mehnat intizomi tushunchasi va uning korxonalaridagi ahamiyati
91. Yillik mehnat ta'tili
92. Mehnat shartnomasini tuzish
93. Mehnat muhofazasi tushunchasi va uning huquqiy jihatdan ta'minlanishi
94. Mehnat shartnomasini ish beruvchi tashshabbusi bilan bekor qilish asoslari va tartibi
95. Mehnatga haq to'lash tushunchasi va xodimlar huquqlarini himoya qilish
96. Ayrim toifadagi xodimlarga beriladigan imtiyozlar
97. Dam olish vaqti tushunchasi va turlari
98. Mehnat huquqining uslublari va tizimlari tushunchasi
99. Ijtimoiy ta'tillar
100. Ish beruvchi tomonidan xodimga yetkazilgan zarar tushunchasi va uning ob'ektlar
101. Fuqarolik huquqi tushunchasi, predmeti va asosiy tamoyillari
102. Fuqarolik huquqining maqsad va vazifalari
103. Fuqarolik huquqining asosiy tamoyillari va tizimi
104. Fuqarolik huquqining boshqa huquq sohalar tizimida tutgan o'rni va tizimi
105. Fuqarolik huquqi manbalari tushunchasi va turlari
106. Fuqarolik qonun hujjatlarining vaqt, hudud va shaxslarga nisbatan amal qilishi
107. Fuqarolik-huquqiy munosabat tushunchasi va elementlari

108. Fuqarolik huquqiy munosabatlarning turlari (tasnifi)
109. Shaxsiy nomulkiy huquqlar tushunchasi va ularni himoya qilish
110. Fuqarolik huquq va muomala layoqati
111. Vasiylik va xomiylik tushunchasi hamda uning ahamiyati
112. Fuqarolik huquq va burchlarining vujudga kelish asoslari
113. Fuqarolik huquqlarining amalga oshirilishi va burchlarining bajarilishi
114. Fuqarolik huquqlarining himoya qilinishi
115. Fuqarolik huquqida shaxslar tushunchasi
116. Fuqarolar – fuqarolik huquqining sub’ekti sifatida
117. Fuqarolik huquqida yuridik shaxs tushunchasi, belgilari va turlari
118. Muddat tushunchasi. Muddatlar o’tishining boshlanishi va tamom bo’lishi
119. Da’vo va muddat tushunchalari hamda da’vo muddati
120. Da’vo muddati o’tishining to’xtatilishi, uzilishi va da’vo muddatining tiklanishi
121. Vakillik tushunchasi, ahamiyati va qo’llanish sohasi
122. Ishonchnoma tushunchasi, shakli
123. Fuqarolik huquqi ob’ektlari tushunchasi, turlari va muomalada bo’lish xususiyatlari
124. Fuqarolik huquqining ob’ekti sifatida ashyolar, ularning turlari va tasnifi
125. Bitimlar tushunchasi, turlari va uning boshqa yuridik faktlardan farqi
126. Bitim shakllari va bitimning haqiqiy sanalish shartlari
127. Haqiqiy sanalmaydigan bitim turlari va ularning huquqiy oqibatlari
128. Mulk va mulk huquqi tushunchalari
129. Mulk huquqining vujudga kelish va bekor bo’lish asoslari
130. Mulkni davlat tasarrufidan chiqarish va xususiyashtirish
131. Mulk huquqi va boshqa ashyoviy huquqlarni himoya qilish
132. Ashyoviy huquqlar tushunchasi va turlari
133. Majburiyatlarni vujudga kelish asoslari
134. Majburiyat sub’ektlari, taraflari, ob’ektlari, mazmuni
135. Majburiyatlarning bajarilishini ta’minlash turlari (usullari)
136. Neustoyka – majburiyatlarni bajarilishini ta’minlash usuli sifatida
137. Majburiyatlarni buzganlik uchun javobgarlik asoslari
138. Majburiyatlarning buzilishi va buning uchun fuqarolik-huquqiy javobgarlik tushunchasi
139. Zarar yetkazishdan kelib chiqadigan majburiyatlar to’g’risida umumiy tushuncha
140. Fuqaroning hayoti va sog’ligiga yetkazilgan zararni o’rmini qoplash
141. Tovarlar, ishlar, xizmatlardagi nuqsonlar oqibatida yetkazilgan zararning o’rmini qoplash

142. Shartnoma tushunchasi va uning bozor munosabatlari sharoitidagi ahamiyati
143. Shartnomalarning mazmuni va shartlari, shakli va turlari
144. Shartnoma tuzish to'g'risida asosiy qoidalar
145. Shartnomalarni o'zgartirish, bekor qilish asoslari va tartibi
146. Intellektual mulk ob'ektlariga nisbatan mutlaq huquqlar
147. Intellektual mulk ob'ektlari va ularni huquqiy muhofaza qilish asoslari
148. Intellektual mulk ob'ektlariga nisbatan mutlaq huquqlar
149. Mualliflik huquqi tushunchasi va ob'ektlari
150. Meros va vorislik huquqi tushunchalari
151. Jinoyat huquqi tushunchasi, predmeti va vazifalari
152. Jinoyat huquqi fanining boshqa yuridik fanlar bilan o'zaro aloqadorligi
153. Jinoyat huquqi tizimi
154. Jinoyat qonuni va jinoyat qonunining tuzilishi
155. Jinoyat qonunining hudud va vaqt bo'yicha amal qilishi
156. Jinoyat qonunini sharhlash
157. Jinoyat tushunchasi va uning belgilari
158. Jinoyatlarni tasniflash va uning huquqiy ahamiyati
159. Jinoyatning boshqa huquqbuzarliklardan farqi
160. Jinoyat tarkibi tushunchasi va ahamiyati
161. Jinoyat tarkibining tuzilishi. Jinoyat tarkibining elementlari va ularni ta'riflovchi belgilar
162. Jinoiy javobgarlik va uning asoslari
163. Jinoiy javobgarlik va jinoyat huquqiga oid munosabatlar
164. Jinoiy jazo tushunchasi va belgilari
165. Jinoiy jazoning maqsadi, tizimi va turlari
166. Jinoiy javobgarlikdan ozod qilish tushunchasi va turlari
167. Jinoiy jazodan ozod qilish tushunchasi va turlari
168. Jinoyatda ishtirokchilik tushunchasi, uning belgilari va ahamiyati
169. Jinoyatda ishtirokchilarning turlari
170. Jinoyatda ishtirokchilikning shakllari
171. Jinoyatda ishtirok etganlik uchun javobgarlikning doirasi
172. Jinoyatga daxldorlik
173. Qilmishning jinoiyiligini istisno qiladigan holatlar tushunchasi va turlari
174. Kam ahamiyatli qilmishlar
175. Zaruriy mudofaa
176. Oxirgi zarurat
177. Ijtimoiy xavfli qilmish sodir etgan shaxsni ushlab vaqtida unga zarar yetkazish
178. Buyruq yoki boshqa vazifani ijro etish

179. Kasb yoki xo'jalik faoliyatiga bog'liq asosli tavakkalchilik
180. Sudlanganlik tushunchasi va uning huquqiy ahamiyati
181. Sudlanganlik va uning huquqiy ahamiyati
182. Sudlanganlik va uning huquqiy oqibati
183. Voyaga yetmaganlar javobgarligining xususiyatlari
184. Voyaga yetmaganlarga nisbatan tayinladigan jazolar tizimi va ularning vazifasi
185. Voyaga yetmaganlarni majburlov choralarini qo'llagan holda javobgarlikdan va jazodan ozod qilish
186. Jazoni o'tashdan shartli ravishda muddatidan ilgari ozod qilish
187. Tibbiy yo'sindagi majburlov choralar tushunchasi, ularni tayinlash asoslari va maqsadi
188. Tibbiy yo'sindagi majburlov choralari va tayinlash tartibi
189. Tibbiy yo'sindagi majburlov choralarining turlari
190. Alkogolizm, giyohvandlik yoki zaharvandlikka yo'liqqan shaxslarga nisbatan tibbiy yo'sindagi choralarni qo'llash
191. Jinoyat qonunchiligini liberallashtirishning huquqiy asoslari
192. Mamlakatimizda sud-huquq tizimidagi islohotlar va ulardan ko'zlangan maqsad
193. Jinoyat qonunchiligida jinoiy jazolarni liberallashtirishning mohiyati
194. Shaxsga qarshi jinoyatlar
195. Tinchlik va insoniyatning xavfsizligiga qarshi jinoyatlar
196. Iqtisodiyot sohasidagi jinoyatlar
197. Ekologiya sohasidagi jinoyatlar
198. Hokimiyat, boshqaruv va jamoat birlashmalari organlarining faoliyat tartibiga qarshi jinoyatlar
199. Jamoat xavfsizligiga va jamoat tartibiga qarshi jinoyatlar
200. Harbiy xizmatni o'tash tartibiga qarshi jinoyatlar

Asosiy adabiyotlar

1. Husanov O.T. Konstitutsiyaviy huquq. Darslik - T.: Yuridik adabiyotlar publish, 2020.
2. E.Xojiev, T.Xojiev. Ma'muriy huquq. Darslik - T.: Fan va texnologiya, 2008.
3. F.M.Otaxo'jaev. Oila huquqi – T.: Cho'lpon, 2013.
4. A.Inoyatov. Mehnat huquqi. – T.: TDYuI, 2006

5. R.Ro'ziev, V.Topildiev. Fuqarolik huquqi. Umumiy qism – T.: Cho'lpon, 2011.
6. F.Tursunov. Mehnat huquqi. Uslubiy qo'llanma – T.: TDPU, 2011.
7. M.X.Rustamboev. Jinoyat huquqi. - T.: Ilm ziyo 2006
8. A.Saidov. L.Lukashuk. Hozirgi zamon xalqaro huquqi nazariyasi. T.: Faylasuflar jamiyati, 2008
9. A.Nigmatov. O'zbekiston Respublikasining ekologiya huquqi. – T.: TDYuI, 2004

Qo`shimcha adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2023.
2. Boboev H.B., Qahhorov A. Demokratik konstitutsiyaning ijtimoiy-huquqiy qirralari. -T.: O'zbekiston, 2000. - 77 b.
3. Islomov Z.M. Fuqarolik jamiyati: kecha, bugun, ertaga. –T.: TDYuI, 2002, - 87 b.
4. O'zbekiston Respublikasining Fuqarolik kodeksi. Rasmiy nashr. –Toshkent: Adolat, 2011. –556 b.
5. O'zbekiston Respublikasining Oila kodeksi. // O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Axborotnomasi, 1998 yil № 5-6, ilova.
6. Muxamedov X. O'zbekiston davlatchiligining huquqiy asoslari. –T.: Adolat, 1999. –52 b.
7. Odilqoriev X., Tulteev I.T. Ikki palatali parlament. O`zR IIV Akademiyasi, T., 2005. –344 b.
8. Odilqoriev X. Hokimiyatlar taqsimlanishi nazariyasi va O'zbekiston davlat organlari tizimining takomillashuvi. // O'zbekiston Respublikasi – mustaqil davlat. -T.: Adolat, 1995. –232 b.
9. Rajabova M. Huquqiy davlatchilik sari.-T.: O'zbekiston, 2000.
- 10.SaidovA.X. Ko`chimov SH.N. Qonunchilik texnikasi asoslari.-T.: Adolat, 2001. –279 b.

Elektron ta`lim resurslari

1. <http://www.tdpu.uz>
  2. <http://www.lex.uz>
  3. [http:// www. ZiyoNET.uz](http://www.ZiyoNET.uz)
  4. [http:// www.pedagog.uz](http://www.pedagog.uz)
  5. <http://www.bilim.uz>
  6. <http://www.gov.uz>
- <http://www.natlib.uz>

BAHOLASH MEZONI

“Huquq sohalari” fanlaridan yakuniy davlat attestatsiyasi yozma shaklida amalga oshiriladi. Yozma variantida 4 tadan savol bo’lib, savollar fan mavzulariga asoslangan bo’ladi. Har bir savolga to’g’ri javob uchun maksimal 25 ball qo’yiladi 100 ($4 \times 25 = 100$) ballni tashkil etadi. (yozma ish savollari ilova qilinadi) Mazkur yo’nalishda bitiruv imtihonlari uchun qo’yiladigan maksimal ball – 100 ballni, saralash 60 ballni tashkil etadi.

Baho	100 ballik		Bilim darajasi
5 (a’lo)	90-100	(a’lo)	Talaba yozma shaklda ilmiy asoslangan holda mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo’llay oladi, fanning (mavzu yoki savolni) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu yoki savol) bo’yicha tasavvurga ega deb topilganda
4 (yaxshi)	70-89,9	(yaxshi)	Talaba yozma shaklda ilmiy asoslangan holda mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo’llay oladi, fanning (mavzu yoki savolning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu yoki savol) bo’yicha tasavvurga ega bo’ladi
3 (qoniqarli)	60-69,9	(yetarli)	Talaba yozma shaklda olgan bilimni amalda qo’llay oladi, fanning (mavzu yoki savolning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu yoki savol) bo’yicha tasavvurga ega deb topilganda
2 (qoniqarsiz)	0-59,9	(qoniqarsiz)	Talaba yozma shaklda fan dasturini o’zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu yoki savol) bo’yicha tasavvurga ega emas deb topilganda

